

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Zuzany Kacafírkové

Vítězslav Novák: Dvě balady na slova lidové poezie moravské pro smíšený sbor a čtyřruční klavír (orchestr) op. 23: Vražedný milý a Nešťasná vojna

Ústav hudební vědy FF UK, Praha 2019, 96 s. + příloha

Zuzana Kacafírková si zvolila pro svou diplomovou práci muzikology spíše opomíjené téma, kterým jsou sborové balady Vítězslava Nováka, a dokázala dostatečně přesvědčivě argumentovat, že jsou tématem opomíjeným neprávem.

Žánr sborové balady dává u Nováka do kontextu lidových inspirací, což uvozuje první kapitolou s překvapivým názvem „Vítězslav Novák. Moravský národní skladatel“. V úvodu práce charakterizuje autorka na základě rešerší literatury pojmy národní a lidová píseň a jejich význam v obecnější rovině i konkrétně pro Vítězslava Nováka. V tomto kontextu by bylo možné poukázat i na novější literaturu etnologického a etnografického bádání než je literatura z roku 1950 (Václavek/ Smetana, *O české písni lidové a zlidovělé*, Praha 1950). Velice cenné je pak autorčino kritické čtení Léblovy monografie (Vladimír Lébl, *Vítězslav Novák: život a dílo*, Praha 1964) i další „novákovské“ literatury.

V další kapitole se zabývá souvislostí žánru sborové balady s potřebou repertoáru pro rozvíjející se sborovou amatérskou činností a v případě Nováka s velkou českou sborovou tradicí. Charakterizuje pramennou situaci skladeb *Vražedný milý a Nešťasná vojna* včetně vydání a upozorňuje na diskrepance v dosavadních soupisech díla Vítězslava Nováka. Dále se snaží vystopovat zmínky ke vzniku a prvnímu provedení balad také v korespondenci a vypočítává následnou recepci zahrnující i nahrávky díla či dokonce filmové reflexe např. v podobě loutkového filmu. Tato část je zpracována velmi pečlivě a přináší řadu zajímavých nových zjištění.

Analýzu balad dělí autorka na textovou a hudební, přičemž i zde přináší zajímavé srovnání s prameny (zápisy balad v dobových sbírkách) a přináší jasné teze, proč a jak Novák balady zkomponoval a doplňuje k tomu dokonce vlastní zajímavý obrazový materiál s mapami výskytu balad podle zápisů v dobových sbírkách.

Poslední velkou částí práce je pak autorkou vytvořená nová edice obou balad, která je o to cennější, že kvalitní edice včetně všech provozovacích materiálů dosud není k dispozici. Chybějící autograf navíc vyžaduje pečlivé vyhodnocení pramenů a určení hlavního pramene. V této problematice se autorka velmi dobře orientuje a umí zhodnotit význam jednotlivých pramenů. Ve stanovování edičních zásad se pak projevuje přirozeně jistá nezkušenost autorky s ediční činností, přičemž ediční zásady by měly jasně formulovat postupy, které editor volí v případě, že je neznačí v různověstí. Autorka v některých návrzích edičních zásad přenáší nejistotu pramenů dále do edice a nezdůvodňuje své zásahy dostatečně (s. 63: „Jistící odrážky, béčka a křížky byly v některých místech vypuštěny, jinde doplněny dle

konkrétní situace se snahou o co nejjednoznačnější vyznění“.) Místo toho by bylo vhodnější sledovat např. analogii atp. Možná by bylo přehlednější část „Ediční zásady“ rozdělit na popis/charakteristiku Novákovy notace a samotné ediční zásady (např. s. 63: „Crescendo a diminuendo se v partituře vyskytuje označené především slovně.“ je opět spíše popisem pramene a ne ediční zásadou, pokud není uvedeno editorské řešení.). Jinak ovšem autorka velmi umně pracuje při edici se všemi prameny (s. 66: „Co se týče textu, jak již bylo řečeno, v rukopisné partituře je doplněn dodatečně jinou osobou, než která psala partituru. Byl doplněn pravděpodobně především pro lepší orientaci dirigenta v partituře, jeho znění proto nepovažujeme za závazné“.) a přináší zásadní řešení cenná pro praxi (s. 64: „Především v baladě *Vražedný milý* se objevují v některých rytmicky složitějších taktech nepřesnosti zápisu, tato místa byla po srovnání s party opravena tak, aby odpovídala rozvržení do dvoučtvrtového taktu“, či dále např. doplňuje předznamenání a sjednocuje ladění u dechových nástrojů). Přílohou práce je CD s provozovacím materiálem k baladám (partitura + party), který dle výše jmenovaných zásad a na základě zhodnocení pramenů autorka sama přepsala v notačním programu Sibelius.

Zuzana Kacafírková prokázala pečlivou práci s prameny a jejich umným hodnocením dostatečnou erudici coby studentka muzikologie, zároveň se v jejích soudech a zběhlosti v charakterizování notových materiálů odráží i její praktická znalost hudebního provozu. Toto ideální spojení se odrazilo ve velice kvalitní a přínosné diplomové práci, kterou tímto doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

V Praze, 26. 8. 2019

PhDr. Eva Velická, Ph.D.

šéfredaktorka

hudební nakladatelství Bärenreiter Praha

Náměstí Jiřího z Poděbrad 19 | 130 00 Praha 3

